

ВПЛИВ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ НА ВИБІР ШЛЮБНОГО ПАРТНЕРА В ПІЗНЬОМУ ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

Лазаренко А. О.

Кременчуцький національний університет

імені Михайла Остроградського, lysenko2300@gmail.com

Науковий керівник: кандидатка психологічних наук, доцентка

О. В. Літвінова

За роки незалежності України середній вік укладання шлюбу виріс майже на 10 років. Змінилася і тенденція укладання шлюбу, набираючи темпи до зниження. Паралельно спостерігаємо розвиток питання гендерних стереотипів у сучасному світі. Гендерні стереотипи впливають на всіх людей, незалежно від їх статі і мають значний вплив на якість життя, вони обмежують можливості людей, призводять до дискримінації, ускладнюють життя та створюють масу несправедливостей. Не є винятком і сфера міжособистісних відносин, зокрема вплив гендерних стереотипів на вибір шлюбного партнера. Юнацький період є важливим, бо під час нього зазвичай активізується формування шлюбно-сімейних цінностей, супроводжується категоричністю та нестійкістю суджень, сприйняттям соціальних та гендерних стереотипів з питань успішного шлюбу та якостей, якими має володіти потенційний подружній партнер. Отже вплив гендерних стереотипів на вибір партнера в пізньому юнацькому віці потребує детального аналізу.

Гендерні стереотипи – стандартизовані уявлення про моделі поведінки й риси характеру, що відповідають поняттям «чоловіче» і «жіноче». Гендерні стереотипи є найбільш яскравим і ефективним механізмом формування традиційної гендерної поведінки й соціальних ролей. Психологічні й поведінкові характеристики чоловіків і жінок, що наповнюють гендерні стереотипи, на суб'єктивному рівні стають нормативними еталонами, з якими суб'єкт співвідносить і характеристики своєї гендерної ідентичності, і особистісні особливості чоловіків і жінок, які його оточують (Літвінова, 2010).

Гендерні стереотипи можуть значно впливати на вибір партнера, оскільки вони формують наше уявлення про те, яким має бути ідеальний партнер залежно від його статі. Такі стереотипи можуть бути закріплені в свідомості людей з дитинства через соціалізацію в родині, школі та ЗМІ. Ці стереотипи можуть призвести до того, що люди шукають партнерів, які відповідають цим уявленням, незалежно від того, чи вони відповідають їх реальним потребам та бажанням.

Юність – завершальний етап формування особистості. За віковою періодизацією юнацький вік поділяють на дві частини: рання юність (14,5-15 – 17 років) та старший(пізній) юнацький вік (18–25 років) (Савчин, Василенко, 2005).

Пізній юнацький вік стає важливою ланкою переходу молодої людини у дорослість. Він є періодом усвідомлення свого місця в житті, знаходження свого покликання у професії, встановлення романтичних стосунків, розвитку значущих цінностей, усвідомлення образу «Я особистості» (Еріксон, 1996).

Л. І. Божович визначає юнацький вік як «сукупність індивідуальних процесів, пов'язаних із переживанням соматичних змін, з необхідністю адаптації до них, оволодіння ними, а також із соціальними реакціями на них» (Савчин, Василенко, 2005).

Гендерні стереотипи можуть значно впливати на вибір партнера, оскільки вони формують наше уявлення про те, яким має бути ідеальний партнер залежно від його статі. В результаті, вибір партнера може бути обмеженим стереотипами, що може відбитися на взаєминах між партнерами та створити конфлікти та незадоволеність у відносинах.

Висновки. З'ясовано, що пізній юнацький вік стає важливою ланкою переходу молодої людини у дорослість, під час нього зазвичай активізується формування шлюбно-сімейних цінностей, супроводжується категоричністю та нестійкістю суджень, сприйняттям соціальних та гендерних стереотипів з питань успішного шлюбу та якостей, якими має володіти потенційний подружній партнер. Гендерні стереотипи можуть значно впливати на вибір партнера, оскільки вони формують наше уявлення про те, яким має бути ідеальний партнер залежно від його статі. В результаті, вибір партнера може бути обмеженим

стереотипами, що може відбитися на взаєминах між партнерами та створити конфлікти та незадоволеність у відносинах. Тому важливо зрозуміти, що гендерні стереотипи можуть бути шкідливими та намагатися подолати їх, шукаючи партнерів, які відповідають нашим реальним потребам та бажанням, а не лише уявленням про ідеального партнера на основі статі.

Література:

1. Вікова психологія: підручник / Р. В. Павелків; вид. 2-е, стер. Київ: Кондор, 2015. 469 с.
2. Літвінова О. Гендерна психологія: навч. посібник. Луганськ: вид-во СЛУ ім. В. Даля. 2010. 236 с.
3. Савчин М. В., Василенко Н. П. Вікова психологія: підручник. Київ: Академвидав, 2005. ULR: http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/890/Savchin.pdf (дата звернення 02.03.2023).